

**TAŞIMALI EĞİTİM SÜRECİNDE ÖĞRETMENLERİN KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLAR**

**PROBLEMS FACED BY TEACHERS DURING THE TRANSPORTED EDUCATION
PROCESS**

Muhammet DİVRİK

MEB, mdivrik34@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0002-4551-3670>

Songül TÜY

MEB, songulozkan99@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0003-9309-6821>

Yüksel KAPLAN

MEB, kaplan.meb@hotmail.com, <https://orcid.org/0009-0000-6426-6543>

Nihat ÖLÇER

MEB, nihatalcer80@hotmail.com, <https://orcid.org/0009-0004-4031-5952>

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; Türkiye’de ilk defa 1989-1990 eğitim öğretim yılında başlatılan ve 2008-2009 eğitim öğretim yılından itibaren 81 ilde uygulanan taşımali eğitim kapsamında karşılaşılan sorunların belirlenmesidir. Araştırmanın ileriki yıllarda hem bölge için hem de ülke için Taşımali Eğitimdeki sorunlara çözüm bulabilmesi bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu amaç doğrultusunda 3 farklı okul türünde görev yapan öğretmenler ile yarı yapılandırılmış görüşme formu ile görüşmeler alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin taşımali eğitimle ilgili görüşleri çeşitli başlıklar altında toplanmıştır. Öğretmenler, taşımali eğitimin öğrencinin akademik başarısını etkileyebileceğini, ancak öğrencinin ilgi ve isteğinin asıl belirleyici faktör olduğunu düşünmüşlerdir. Ayrıca, taşımali öğrencilerin ders dışı faaliyetlere yeterince katılamamaları, öğle yemeği konusunda olumlu bir uygulama olmasına rağmen bazı firmaların kaliteden ödün vermesi, servis şoförlerinin işlerinin önemini kavramamaları, araçlarda güvenlik önlemlerinin yetersiz olması gibi konularda sorunlar yaşandığı belirtilmiştir. Öğretmenler ayrıca, velilerin genellikle ilgisiz olduğunu ve öğretmenlerle yeterince iletişim kurmadıklarını düşünmüşlerdir. Bu sonuçlar, taşımali eğitim sisteminin bazı zorluklar ve eksikliklerle karşılaştığını ve iyileştirme potansiyeli olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, taşımali eğitim, öğretmen

ABSTRACT

The purpose of this research; The aim is to determine the problems encountered within the scope of transported education, which was first started in Turkey in the 1989-1990 academic year and implemented in 81 provinces since the 2008-2009 academic year. It is thought that the research is important in terms of finding solutions to the problems in Transported Education for both the region and the country in the coming years. For this purpose, interviews were conducted with teachers working in 3 different types of schools using a semi-structured interview form. According to the research results, teachers' opinions about mobile education are collected under various headings. Teachers thought that mobile

education may affect the student's academic success, but the student's interest and desire are the main determining factors. In addition, it has been stated that there are problems such as bus students not being able to participate in extracurricular activities sufficiently, some companies compromising on quality despite a positive practice regarding lunch, shuttle drivers not understanding the importance of their job, and insufficient security measures in vehicles. Teachers also thought that parents were generally indifferent and did not communicate enough with teachers. These results show that the mobile education system encounters some difficulties and deficiencies and has potential for improvement.

Key Words: Education, mobile education, teacher

GİRİŞ

İnsanlık tarihinde, eğitim diğer faaliyet biçimlerinden daha eski bir geçmişe sahiptir. Eğitim, insanla ilgili temel bir dokuyu oluşturur ve içerisinde doğal unsurların yanı sıra zihinsel ürünleri de barındırır. Bu bağlamda eğitim, insanın ve toplumun iç dünyasından gelen ve bir fişkırtış halinde ortaya çıkan duygusal durumlarıyla, mantık örgüsünün sentezi arasında bir denge sağlar. Başka bir deyişle, eğitim, toplumu sahip olduğu insani vicdanın çağdaş değerlerle gözden geçirilmesini ve şekillenmesini sağlayan düşünce ve çabaların bir organizasyon halini ifade eder (Akyüz, 2001).

Nüfusu düşük ve coğrafi olarak dağınık yerleşim birimlerindeki okullardaki öğrencilerin, daha merkezi bir konumda bulunan okula gününbirlik taşınarak eğitim almalarına "taşınmalı eğitim" adı verilmektedir. Bu eğitim modelinin temel amacı, ülke genelinde eğitimin daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamak ve fırsat eşitliği ile olanakları herkes için adaletli bir şekilde sağlamaktır. Bu şekilde, uzak bölgelerde yaşayan öğrencilere, eğitim kalitesi ve imkânları bakımından daha avantajlı olan merkezi okullara erişim imkânı tanınarak, eğitimdeki adaletsizlikleri en aza indirmeyi amaçlamaktadır. Taşınmalı eğitim, coğrafi engelleri aşarak eğitim fırsatlarını genişletmeyi ve ülke genelinde eğitim standartlarını dengelemeyi hedefler.

Türkiye Cumhuriyeti'nde, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 8. maddesine göre, her Türk vatandaşı eğitimde fırsat eşitliğine sahiptir. Bu madde aynı zamanda, "imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla gerekli yardımlar yapılır" ifadesine yer vermektedir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, kadın-erkek ayrımı yapmadan tüm vatandaşlarına temel eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için kuruluşundan bu yana çeşitli politikalar ve uygulamalar hayata geçirmektedir. Bu çerçevede, "Taşınmalı Eğitim Uygulaması" da önemli bir yer tutmaktadır. (Çavuşoğlu ve Dönmez, 2018).

1989-1990 öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından başlatılan “Taşımali İlköğretim Uygulaması”nın kökenleri, Kırıkkale ilinde 3, Kocaeli ilinde 2 merkez olmak üzere toplamda 5 merkezde pilot bir uygulama ile deneme mahiyetinde başlamıştır. Bu pilot uygulama kapsamında, 2 ilin 12 okulu ve bu okullara bağıli yerleşim birimlerinden toplamda 305 öğrenci, belirlenen 5 merkez okula taşınmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı, pilot uygulamanın istenen verimi sağlaması üzerine, 1990-1991 öğretim yılı itibarıyla "Taşımali İlköğretim Uygulaması"nı geniş kapsamlı olarak başlatmıştır. Bu dönemde 9 ilin 35 ilçesine bağıli 258 okul ve yerleşim biriminden 3289 öğrenci, 78 merkez okula taşınmıştır. İlerleyen yıllarda uygulama alanını daha da genişleterek, 1991-1992 öğretim yılında 29 ilin 160 ilçesine bağıli 1094 okul ve yerleşim biriminden 18256 öğrenci, 408 merkez okula taşınmıştır (MEB, 2002).

Öğrenci taşımali eğitim uygulamasının detaylarını belirleyen 2014 yılında Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmelik, bir dizi önemli ölçütü ele almaktadır. Bu ölçütler arasında, öğrenci taşımali eğitim kapsamına alınacak okullar ile yerleşim birimlerinin belirlenmesi için nüfusun dağılık ve az olması, öğrenci sayılarındaki yetersizlik, coğrafi özellikler ve toplu taşıma imkânları gibi faktörler bulunmaktadır. Yönetmelik ayrıca, bu sürecin planlanması ve yönetilmesi için planlama komisyonlarının oluşturulmasını öngörmektedir. Planlama komisyonları, il milli eğitim müdürlüğünde en az üç en fazla dokuz üyeden oluşmalıdır ve bu üyeler arasında minimum ikisi taşıma merkezi olan okulun müdürleri bulunmalıdır. Bu komisyonlar, öğrenci taşıma kapsamına alınacak yerleşim birimlerini ve okulları belirleme sürecini yürütmekle sorumludur. Toplu taşıma imkânları da önemli bir değerlendirme ölçütüdür. Planlama komisyonları, ilgili bölgelerde bulunan toplu taşıma imkânlarını göz önünde bulundurarak taşıma kapsamına alınacak yerleşim birimlerini ve okulları belirlerler. Gruplandırma ve rota belirleme aşamasında ise, öğrenci sayısı ve ulaşım olanaklarına göre taşınacak öğrencilerin gruplandırılması, kaç araçla taşınacakları, servis araçlarının kullanacağı rota, duraklar ve öğrencilerin alınma-bırakılma saatleri gibi detaylar planlama komisyonları tarafından belirlenir (Resmi Gazete, 2014). Ayrıca, yönetmelik engelli öğrencilerin özel gereksinimlerini de ele almaktadır. Otistik, serebral palsili, zihinsel, ortopedik ve birden fazla özrü olan engelli öğrencilerin taşıma sürecinde özel düzenlemeler yapılmasını öngörür. Bu kapsamda, refakatçi sayıları belirlenmeli ve öğrencilere özel olarak eğitim almış rehber personel bulundurulmalıdır. Tekerlekli sandalye kullanan veya yürüme güçlüğü yaşayan öğrenciler için ise servis araçlarında liftli donanım, seyyar rampa gibi özellikler bulunmalıdır (Resmi Gazete, 2014).

Taşbaşı (2011) tarafından gerçekleştirilen “Taşımali Eğitim ve Toplumsal Sorunlar” başlıklı çalışma, öğrencilere ve öğretmenlere yöneltilen anketlerle temellendirilmiştir. Araştırmanın odak noktaları arasında öğrenci memnuniyeti, taşıma hizmeti sunan sürücülerin tutumları ve davranışları ve öğretmenlerin taşımali eğitime ilişkin görüşleri yer almaktadır. Bulgulara göre, öğrencilerden %47,2’si taşımali eğitim sisteminden memnun olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %60,4’ü ise taşıma hizmeti ile ilgilenen sürücülerin tutum ve davranışlarını olumlu bulmuştur. Ancak, öğretmenler arasında çeşitli görüşler ortaya çıkmıştır; %37,0’i taşımali eğitimi "kısmen" yararlı bulurken, %49,3’ü sürücülerin eğitim alması gerektiğini "kesinlikle" savunmuştur. Bu sonuçlar, öğrencilerin genelde olumlu bir bakış açısına sahip olduğunu, ancak öğretmenler arasında daha farklı görüşlerin bulunduğunu göstermektedir.

Bilgin Aksu ve Kaya’nın (2009) Gaziantep ilinin Nizip ilçesinde taşımali eğitim üzerine yaptığı çalışma, taşımali eğitimin fırsat eşitliği üzerindeki rolünü belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın odak noktası, taşımali öğrencilerin başarı ve devamsızlık durumlarıdır. Elde edilen sonuçlarda, taşımali eğitimdeki öğrencilerin taşıma merkezinde öğrenim gören öğrencilere kıyasla daha başarılı olduğu ve devamsızlık oranlarının daha da düşük olduğu görülmüştür. Bu bulgular, taşımali eğitim uygulamasının öğrenciler arasında başarı ve devamsızlık konularında olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. Taşımali eğitimin, öğrenciler arasındaki fırsat eşitliğini artırdığı ve uzak bölgelerde yaşayan öğrencilerin eğitime daha etkin bir şekilde katılımını sağladığı söylenebilir.

Kabaş’ın (2006) “Taşımali İlköğretim Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar Bolu İli Örneği” adlı araştırması, Bolu ilindeki taşımali ilköğretim uygulamasının karşılaştığı sorunları belirlemeyi hedeflemiştir. Yapılan anket sonuçlarına göre, yönetici ve öğretmenlerin gözlemleri doğrultusunda şu sorunlar tespit edilmiştir: Harcamaların yetersizliği, taşıma araçlarına yabancı kişilerin alınması, taşıma merkezi okul eksiklikleri, öğrencilerin yorgunluğu, kış aylarında yol koşulları, araç sahiplerinin eğitim durumu, okul yönetiminde sorunlar ve öğrenci başarısının düşmesi. Bu sonuçlar, taşımali eğitim hizmetinin sınırlı maddi kaynaklar, güvenlik sorunları ve altyapı eksiklikleri gibi faktörlerden kaynaklanan zorluklarla karşılaştığını göstermektedir. Kabaş’ın çalışması, taşımali eğitim uygulamalarının iyileştirilmesi için değerli bir rehberlik sunarak, eğitim politikalarının daha etkili bir şekilde planlanmasına katkıda bulunabilir.

Kılıç, Şimşek, Yaban ve Yaman’ın (2007) “Taşımali ve Normal Eğitim Kapsamındaki Öğrencilerin Beslenme Durumlarının Değerlendirilmesi” adlı makalesinde, Antalya’nın Serik ilçesi ile Sivas’ın Gemerek ilçesindeki 250 normal eğitim ve 250 taşımali eğitim öğrencisi

üzerinde gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına dayanarak, taşımali eğitim alan öğrencilerin beslenme düzeyleri ile normal eğitim alan öğrencilerin beslenme düzeyleri arasındaki farkları ortaya koymuştur. Yapılan ankete göre, taşımali eğitim alan öğrencilerin %10'unun normal ilköğretim okullarındaki öğrencilere göre daha zayıf olduğu belirlenmiş, her iki grup öğrencinin de günde üç öğün yemek yemediği saptanmıştır. Ayrıca, taşımali eğitim öğrencileri, öğle arasında aynı türden yiyeceklerin verilmesinden dolayı yemeklerden memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğle yemeklerini yetersiz bulan taşımali eğitim öğrencilerinin, okul kantinlerinden besin değeri düşük yiyecek ve içecekleri tercih etmeleri, taşımali eğitim uygulamalarının öğrencilerin beslenme alışkanlıkları üzerinde olumsuz etkileri olabileceğini göstermektedir.

Şimşek ve Büyükkıdık'ın (2017) Şanlıurfa'nın Bozova ilçesindeki taşımali eğitimli ilköğretim okullarını değerlendiren çalışması, öğrencilerin kendi köylerinde okula gitme isteği, sabahları uykusuz kalma durumu, kahvaltı yapamama ve kalabalık servis araçları gibi sorunları ortaya koymaktadır. Araştırmanın sonuçları, taşımali eğitim uygulamasının bazı olumsuzluklara neden olduğunu gösterirken, öğrencilerin bu uygulamadan memnun olduklarını ifade etmeleri dikkat çekicidir. Özellikle, taşımali eğitim olmasaydı eğitim hayatlarına devam edemeyeceklerini belirtmeleri, bu uygulamanın uzak bölgelerde yaşayan öğrencilere eğitim erişimini sağlamada kritik bir rol oynadığını göstermektedir. Bu çerçevede, taşımali eğitim uygulamasının dezavantajlarına rağmen, bazı öğrenciler için eğitim fırsatlarını artırdığı ve eğitim erişimini sağlamada önemli bir araç olduğu sonucuna varılmaktadır.

Çelik'in (2019) "Taşımali Eğitim Veren İlkokullarda ve Ortaokullarda Risk ve Risk Yönetimi" başlıklı çalışması, taşımali eğitimin içerdiği riskleri belirleyip bu risklere karşı yönetim stratejilerini ele almaktadır. Çalışmanın öne çıkardığı önerilere göre, ilk adım olarak potansiyel risklerin belirlenmesi ve detaylı analizinin bir komisyon tarafından yapılması gerekmektedir. Bu analiz, risklere karşı etkili stratejilerin geliştirilmesine temel oluşturacaktır. Ayrıca, taşıma araçlarının düzenli denetimleri artırılmalı, araçların bakımı ve güvenilirliği için sıkı standartlar ve kontroller uygulanmalıdır. Taşıma hizmeti veren personel için güvenlik, iletişim ve acil durum yönetimi gibi konularda düzenli eğitimler düzenlenmelidir. Okul yönetimi ve personeli de hizmet içi eğitimlere tabi tutularak taşımali eğitim sürecinin daha etkili ve güvenli bir şekilde yönetilmesine katkı sağlanmalıdır. Yemek hizmetleri gözden geçirilmeli ve öğrencilere yemek belirleme sürecine katılım imkânı tanınarak öğrenci memnuniyeti artırılmalıdır. Kurallara uymayan yüklenici firmalara ağır yaptırımlar uygulanarak standartlara uyumları teşvik edilmeli ve sorumluluklarını yerine getirmeleri

sağlanmalıdır. Son olarak, taşınmalı eğitim veren okullarda kapasiteler ve sağlık hizmetleri gözden geçirip düzenlenmeli, öğrenci sağlığı ve güvenliği açısından önlemler alınmalıdır.

Taşınmalı eğitim, kırsaldaki okullarda yaşayan ve okula gitmede zorluk yaşayan öğrencilerin, her gün servislerle başka okullara taşınmasını içeren bir uygulamadır. Bu sistem, coğrafi uzaklık ve ulaşım zorlukları nedeniyle eğitimde dezavantajlı olan öğrencilere, daha merkezi konumda bulunan okullarda daha nitelikli eğitim imkânları sunmayı amaçlamaktadır. Bu sayede, fırsat eşitliği ilkesine dayalı olarak, her öğrencinin potansiyelini en üst düzeye çıkaracak eğitim olanaklarından eşit şekilde yararlanması hedeflenmektedir. Taşınmalı eğitim, Türkiye'nin eğitim sisteminde sosyal adaleti ve fırsat eşitliğini destekleyen önemli bir adımdır.

Taşınmalı eğitim uygulamasının işleyişindeki birçok sorunun farkında olunması önemli bir adımdır. Servisler, şoförler, öğlen yemeği, yemekhane durumu, erken kalkma zorunluluğu, okula yorgun şekilde gelme, soğuk hava şartları gibi faktörlerin, özellikle kırsal bölgelerde yaşayan öğrenciler için olumsuz etkileri bulunmaktadır. Bu sorunlar genellikle taşımanın kendisinden veya kırsaldaki dezavantajlı koşullardan kaynaklanmaktadır. Bu sorunların eğitime olan etkileri incelendiğinde, öğrencilerin sağlık, motivasyon ve öğrenme performansı üzerinde olumsuz bir etki yaratabileceği görülmektedir. Özellikle uzun süreli taşıma ve zorlu hava koşulları, öğrencilerin eğitime odaklanmalarını ve derslere aktif bir şekilde katılmalarını engelleyebilir. Taşınmalı eğitim uygulamasının daha etkili ve sürdürülebilir olabilmesi için, bu sorunların detaylı bir şekilde araştırılması ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi önemlidir. Ulaşım koşullarının iyileştirilmesi, servis şoförlerinin eğitimi, yemekhane olanaklarının artırılması gibi alanlarda yapılacak düzenlemelerle olumsuz etkilerin en aza indirilmesi mümkündür. Bu şekilde, taşınmalı eğitim uygulaması daha etkin bir şekilde işleyerek eğitim kalitesinin artmasına katkı sağlayabilir.

Taşınmalı eğitim uygulamasındaki sorunları tespit etmek ve çözüme kavuşturmak için öğretmenlerin deneyim ve görüşlerini almak, bu sürecin daha etkili bir şekilde yönetilmesini sağlayabilir. Öğretmenler, günlük olarak öğrencilerle etkileşimde bulunan ve eğitim sürecini yakından takip eden kişiler olarak, taşınmalı eğitimde karşılaşılan sorunların nedenlerini ve etkilerini daha iyi değerlendirebilirler. Onların perspektifi, uygulamanın güçlü yönlerini ve zayıflıklarını belirleyerek çözüm önerileri sunmada önemli bir kaynak olabilir. Bu çalışma kapsamında, öğretmenlerle gerçekleştirilecek görüşmeler aracılığıyla taşınmalı eğitim uygulamasında karşılaşılan sorunlar konusunda detaylı bilgi toplanabilir. Elde edilen veriler, uygulamada iyileştirmeler yapmak ve öneriler geliştirmek için temel oluşturabilir. Bu şekilde, taşınmalı eğitim uygulamasındaki sorunların çözümüne odaklanan etkili bir strateji

geliştirilebilir ve eğitim sisteminde daha adil ve etkili bir fırsat eşitliği sağlanabilir. Bu kapsamda yapılan araştırmanın temel amacı, 2023-2024 öğretim yılında taşımali eğitim uygulamasında ortaya çıkan sorunları öğretmen görüşlerine göre belirlemektir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma, tarama modelinde nitel bir araştırma olarak tasarlanmıştır. Nitel araştırma, araştırmacının katılımcıları anlamak ve olayları derinlemesine incelemek için nitel veri toplama tekniklerini kullandığı bir araştırma türüdür. Bu metodoloji, olayları doğal ortamlarında bütüncül bir yaklaşımla ele almayı ve sosyal olguları bağlı buldukları çevreyle birlikte araştırmayı amaçlar. Tarama modelleri ise, mevcut bir durumu tanımlama ve genel bir bakış sunma amacı güder. Bu tür araştırmalar, genellikle belirli bir konu veya durumu genel bir perspektiften değerlendirmeyi amaçlar (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Bu çalışma, Taşımali Eğitim sisteminin mevcut durumunu anlamak ve daha üst seviyelere taşınmasını hedeflemektedir. Bu çalışmada, araştırmanın amaçlarına uygun olarak hazırlanan görüşme soruları katılımcılara sorularak betimsel analiz yapılmıştır. Araştırma, taşımali eğitim uygulamasını etkileyen faktörleri anlamak, bu faktörlerin sosyal çevre ile nasıl etkileşimde bulunduğunu incelemek ve bu uygulamanın geliştirilmesine yönelik öneriler sunmak amacıyla yapılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın odak noktası, taşımali eğitim veren okullarda görevli öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar üzerinedir. Çalışma grubunu oluşturmak amacıyla amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntem, araştırmacının belirlediği hedeflere uygun bir şekilde seçilen öğretmenlerin, çalışılan probleme dair çeşitlilik açısından zengin bir perspektifi temsil etmelerini sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Çalışma grubunda yer alan 12 öğretmen, taşımali eğitim yapılan 3 farklı okul türünden seçilmiştir. Bu okullar arasındaki çeşitlilik, öğretmenlerin farklı demografik, deneyimsel ve eğitimsel özelliklere sahip olmalarını içermektedir. Maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi, araştırmacının elde etmek istediği zengin verilere ulaşmak ve çalışmanın genel geçerliliğini artırmak için etkili bir strateji olarak benimsenmiştir. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlere ait demografik bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışma grubundaki öğretmenlere ait demografik veriler

		n
Cinsiyet	Erkek	5
	Kadın	7
Okul düzeyi	İlkokul	4
	Ortaokul	4
	Lise	4
Mesleki deneyim	1-5	7
	5-10	3
	10-15	2
Taşıma merkezi okul deneyimi	1-5	6
	5-10	4
	10-15	2

Tablo 1'e göre, seçilen 12 öğretmenin dağılımı şu şekildedir: 4 öğretmen ilkökul kademesinden, 4 öğretmen ortaokul kademesinden ve 4 öğretmen lise kademesindeki öğretmenlerden seçilmiştir. Bu dağılım, araştırmanın farklı eğitim kademelerindeki öğretmenlerin deneyimlerini kapsayarak daha kapsamlı bir perspektif sunmasını sağlamaktadır. Öğretmenler seçkisiz yöntemle seçilmiştir. Ayrıca, öğretmenlerin yaş, cinsiyet, kıdem ve taşıma merkezi olan okuldaki çalışma süresi durumları da dikkate alınarak seçilmiştir. Bu çeşitlilik, araştırmanın genel geçerliliğini artırırken, farklı bakış açılarını ve deneyimleri temsil etmesine yardımcı olmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın yöntem kısmında belirtildiği üzere, çalışma grubundaki 12 öğretmenle bireysel görüşmeler gerçekleştirilerek ölçme aracı olarak kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formundaki 8 soru kendilerine yöneltilmiştir. Bu sorular, benzer çalışmaların incelenmesi, bulgularının dikkate alınması ve benzer çalışmalardan elde edilen deneyimlerle şekillendirilmiştir. Soruların oluşturulma sürecinde, benzer çalışmalardan elde edilen bulguların yanı sıra literatürdeki önemli konular da göz önünde bulundurulmuştur. Oluşturulan taslak form ile ilgili olarak uzman görüşü alınmış olup ve formun son hali belirlenmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan ölçme aracındaki sorular şunlardır:

1. Meslekte kaçınıcı yılınız?
2. Daha önce taşınmalı sistemde bir okulda çalıştınız mı? Deneyiminiz kaç yıl?
3. Bu sisteme dair fikirleriniz nelerdir?
4. Öğrencilerin ders başarıları, ödev yapma vb. gibi karşılaştığınız sorunlar var mı? Varsa bunlar nelerdir açıklayınız.

5. Taşımali öğrenciler için gelen öğle yemeği ile ilgili karşılaşılan sorunlar nelerdir?
6. Taşımali öğrencilerin velileri ile ilgili olarak yaşamış olduğunuz sorunlar nelerdir?
7. Taşımali öğrenci servisleri ile ilgili karşılaşılan sorunlar nelerdir?
8. Nöbetçi öğretmen olduğunuzda taşımali öğrenciler ile ilgili karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
9. Bu soruların dışında eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Veri Toplama Süreci

Araştırma sürecinde öğretmenlerle yapılan görüşmeler, titiz bir planlama ve izin alma sürecini içermiştir. İlk olarak, Başçiftlik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne başvurularak araştırma izinleri alınmış ve hangi okullarda kaç öğretmenle görüşme yapılacağı belirlenmiştir. Maksimum çeşitlilik ilkesi doğrultusunda farklı özelliklere sahip öğretmenler seçilerek, randevular alınmış ve görüşmelerin gerçekleştirileceği okullara ziyaretler düzenlenmiştir. Görüşmeler, her bir katılımcının kendi okulunda gerçekleştirilmiş, böylece öğretmenlerin doğal ortamlarında daha rahat ifade vermeleri sağlanmıştır. Görüşmelerde, öğretmenlere önceden belirlenen ölçme aracındaki sorular yönlendirilmeden sorulmuş ve öğretmenlerin verdikleri cevaplar eksiksiz bir şekilde not alınmıştır. Bu yaklaşım, verilerin doğru ve tarafsız bir şekilde kaydedilmesini sağlamıştır.

Verilerin Analizi

Yıldırım ve Şimşek'in (2021) tanımladığı gibi, bu çalışmada geçerlik ve güvenilirlik nitel araştırma bağlamında ele alınmıştır. Geçerlik, doğru bilgiye ulaşma çabalarını ifade ederken, güvenilirlik sürecin ve bulguların açık bir şekilde sunularak diğer araştırmacıların değerlendirmesine imkân tanıma niteliğini taşır. Araştırma, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenleriyle gerçekleştirilmiş olup, görüşmeler yoluyla veriler toplanmıştır. Görüşme sürecinde, katılımcılara 8 farklı soru yönlendirilmeksizin sorulmuş, bu cevaplar hiçbir şekilde yönlendirme yapılmadan not alınmıştır. Katılımcı öğretmenlerin verdikleri cevaplar araştırmacı tarafından herhangi bir eklemeye tabi tutulmadan eksiksiz bir şekilde kaydedilmiştir. Katılımcı sayısı 12 olup, her bir öğretmene Ö1-Ö12 şeklinde kodlar verilmiştir. Bu kodlama sürecinde öğretmenlerin kimlik bilgileri gizli tutularak raporlama sırasında isimleri ve okulları kullanılmamıştır. Toplanmış olan veriler tümünden gelimci analiz

yaklaşımı ile değerlendirilmiştir. Bu yaklaşım doğrultusunda, elde edilmiş olan veriler alt problemler doğrultusunda düzenlenmiştir. Her bir katılımcıya ait veri setleri oluşturulmuştur. Bulgular yorumlanırken, katılımcıların görüşlerinden alıntılar yapılarak örnekler verilmiştir. Araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamak adına özenle planlanan bu yöntem, elde edilen verilerin doğruluğunu ve tarafsızlığını güvence altına almıştır.

BULGULAR

Öğretmenlerin Taşımali Eğitime Dair Görüşleri

Katılımcı öğretmenlere araştırma kapsamında “Öğrencilerin taşınmasına dair görüşleriniz nelerdir?” diye soruldu. Öğretmenlerin görüşlerine dayanarak, taşımali eğitim sisteminin avantajları ve dezavantajları ortaya çıkmaktadır. Katılımcıların verdikleri cevaplar ile elde edilen verilerin analizi Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin taşımali eğitime dair görüşlerinden elde edilen bulgular

Temalar	Alt Tema	f	Öğretmen Görüşleri
Fırsatlar ve Deneyimler	Farklı Kültürlerle Tanışma	6	Ö1, Ö2, Ö6, Ö10, Ö11, Ö12
	Çeşitli Öğrenme Ortamları ve Erişim	5	Ö1, Ö3, Ö4, Ö9, Ö10, Ö12
	Eşit Eğitim Fırsatları	2	Ö4, Ö12
Servis Sorunları ve Güvenlik Endişeleri	Servis Düzeni ve Teknik Sorunlar	8	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö12
	Güvenlik Endişeleri	3	Ö3, Ö7, Ö12
Akademik Performans ve Motivasyon	Servislerin Düzensizliği ve Gecikmeler	7	Ö2, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö11, Ö12
	Devamsızlık ve Geri Kalma Problemleri	5	Ö2, Ö5, Ö6, Ö8, Ö12
	Motivasyonun Düşmesi	4	Ö1, Ö2, Ö4, Ö8

Öğretmenlerin taşımali eğitime dair görüşlerinin yer aldığı incelemede fırsatlar ve deneyimler teması altında kodlanan öğretmenlerden bazılarının ifadesi şu şekildedir:

"Bence taşımali eğitim, öğrencilere gerçekten farklı bir pencereden bakma fırsatı sunuyor. Mesela, kırsal bölgelerde yaşayan öğrenciler için bu, şehirdeki imkânlara daha kolay erişim sağlamak demek olabilir. Ama tabii bu uzun yolculuklarla gelir, bazen öğrenciler derslerde uykulu olabilir, motivasyonları düşebilir."(Ö1)

"Taşımali eğitim, öğrencilere coğrafi olarak izole oldukları bölgelerden çıkma ve farklı kültürlerle tanışma şansı veriyor. Ama bazen servislerin geç gelmesi veya teknik sorunlar yüzünden işler karışabiliyor, öğrenciler stres yaşıyor, derslerde geri kalabiliyorlar."(Ö2)

"Bence taşımali eğitim, öğrencilere farklı kültürleri tanıma ve yeni deneyimler yaşama fırsatı veriyor. Ama servislerin teknik sorunları veya düzensizliği, öğrencilerin devamsızlık yapmalarına ve eğitimlerinden geri kalmalarına neden olabilir."(Ö6)

"Taşımali eğitim, öğrencilere çeşitli öğrenme ortamları sunabilir. Ama servislerin güvenliği ve düzenli olmaması, öğrencilerin okula devamsızlık yapmalarına ve eğitimlerinden geri kalmalarına neden olabilir."(Ö9)

Servis Sorunları ve Güvenlik Endişeleri teması altında kodlanan öğretmenlerden bazılarının ifadesi şu şekildedir:

"Taşımali eğitim, öğrencilere coğrafi olarak izole oldukları bölgelerden çıkma ve farklı kültürlerle tanışma şansı veriyor. Ama bazen servislerin geç gelmesi veya teknik sorunlar yüzünden işler karışabiliyor, öğrenciler stres yaşıyor, derslerde geri kalabiliyorlar."(Ö2)

"Taşımali eğitim, öğrencilere eğitim fırsatları sunabilir, ancak servislerin teknik sorunları ve düzensizliği, öğrencilerin derslerde geri kalmalarına ve motivasyonlarını kaybetmelerine neden olabilir."(Ö8)

"Taşımali eğitim, öğrencilere eşit eğitim fırsatları sunabilir, ancak servislerin düzensizliği ve güvenliği konusundaki endişeler, öğrencilerin okula devamsızlık yapmalarına ve eğitimlerinden geri kalmalarına neden olabilir."(Ö12)

Akademik Performans ve Motivasyon teması altında kodlanan öğretmenlerden bazılarının ifadesi şu şekildedir:

"Taşımali eğitim, öğrencilere coğrafi olarak izole oldukları bölgelerden çıkma ve farklı kültürlerle tanışma şansı veriyor. Ama bazen servislerin geç gelmesi veya teknik sorunlar yüzünden işler karışabiliyor, öğrenciler stres yaşıyor, derslerde geri kalabiliyorlar."(Ö2)

"Taşımali eğitim, öğrencilerin eğitim erişimini artırabilir, ama servislerin güvenliği ve düzenli olmaması, öğrencilerin okula zamanında gelmelerini ve derslere katılmalarını zorlaştırabilir."(Ö5)

"Taşımali eğitim, öğrencilere eğitim fırsatları sunabilir, ancak servislerin teknik sorunları ve düzensizliği, öğrencilerin derslerde geri kalmalarına ve motivasyonlarını kaybetmelerine neden olabilir."(Ö8)

Birinci tema altında, öğretmenler taşımali eğitimin öğrencilere farklı kültürleri tanıma ve yeni deneyimler yaşama fırsatı sunduğunu belirtirken, servislerin teknik sorunları ve düzensizliğinin öğrencilerin motivasyonunu düşürebileceğini ve derslerde geri

kalabileceklerini vurguluyorlar. İkinci tema altında, taşımali eğitimin coğrafi olarak izole bölgelerden çıkma şansı sunduğu ancak servis sorunlarının öğrencilerin stres yaşamasına ve derslerde geri kalmasına neden olabileceği ifade ediliyor. Üçüncü tema altında ise, taşımali eğitimin eğitim erişimini artırabileceği, ancak servislerin güvenliği ve düzenliliği konusundaki eksikliklerin öğrencilerin zamanında okula gelmelerini zorlaştırabileceği ve motivasyonlarını kaybetmelerine sebep olabileceği belirtiliyor.

Taşımali gelen öğrencilerin ders başarıları, ödev yapma vb. gibi karşılaşılan sorunlar

Katılımcı öğretmenlere araştırma kapsamında “Taşımali gelen öğrencilerin ders başarıları, ödev yapma vb. gibi karşılaştığınız sorunlar var mı? Varsa bunlar nelerdir açıklayınız.” diye soruldu. Katılımcıların verdikleri cevaplar ile elde edilen verilerin analizi Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin ders başarıları, ödev yapma vb. gibi karşılaşılan sorunlara ilişkin elde edilen bulgular

Tema	Alt Tema	f	Öğretmen Görüşleri
Servis Düzeni ve Ulaşım Sorunları	Ulaşımın Düzensizliği	12	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12
	Uzun Yolculuklar	12	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12
	Geç Eve Gelme Problemi	10	Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12
Ödev Yapma ve Hazırlık Sürecinde Zorluklar	Ödev Yapma Problemleri	7	Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12
	Derslere Hazırlıkta Zorluklar	12	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12
Ders Başarısını Etkileyen Faktörler	Derslere Hazırlıksız Katılım	4	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6
	Motivasyonun Düşmesi	2	Ö5, Ö10

Servis Düzeni ve Ulaşım Sorunları teması altında kodlanan öğretmenlerden bazılarının ifadesi şu şekildedir:

"Gözlemlediğim kadarıyla taşımali eğitim alan lise öğrencileri arasında ders başarısında bir düşüş var. Uzun yolculuklar ve servislerin düzensizliği, öğrencilerin okula geç gelmelerine ve derslere hazırlıksız bir şekilde katılmalarına neden oluyor. Bu da akademik performanslarını olumsuz etkiliyor."(Ö1)

"Öğrenciler arasında ders başarısında bir düşüş gözlemliyorum. Servislerle geç eve gelen öğrenciler, yorgun oldukları için derslere hazırlıksız bir şekilde katılıyorlar. Bu da ödev yapma ve ders başarısını olumsuz etkiliyor."(Ö6)

"Taşımali eğitimde öğrencilerin ödev yapma ve ders başarısı konusunda sıkıntı yaşadığını gözlemliyorum. Servislerin düzensizliği, öğrencilerin evde ders çalışmalarını zorlaştırıyor ve bu da akademik performanslarını olumsuz etkiliyor."(Ö7)

"Servislerin düzensizliği ve uzun yolculuklar, öğrencilerin ders başarısını olumsuz etkiliyor. Öğrencilerin geç eve gelmeleri, ödev yapma ve derslere hazırlanma konusunda zorluk yaşamalarına sebep oluyor."(Ö11)

Ödev Yapma ve Hazırlık Sürecinde Zorluklar teması altında kodlanan öğretmenlerden bazılarının ifadesi şu şekildedir:

"Taşımali öğrenciler arasında ödev yapma konusunda sorunlar yaşayan bir grup var. Evlerine geç ulaşmaları ve yorgun olmaları, ödevlerini zamanında tamamlamalarını zorlaştırıyor. Bu da ders başarılarını etkiliyor ve öğrencilerin motivasyonunu düşürüyor."(Ö5)

"Servislerin düzensizliği ve uzun yolculuklar, öğrencilerin ders başarısını olumsuz etkiliyor. Öğrencilerin geç eve gelmeleri, ödev yapma ve derslere hazırlanma konusunda zorluk yaşamalarına sebep oluyor."(Ö11)

"Taşımali eğitimde öğrencilerin ders başarısını etkileyen birçok faktör var. Servislerin düzensizliği, uzun yolculuklar, geç eve gelmeler ve öğrencilerin motivasyonunu düşüren faktörler ödev yapma ve ders başarısını olumsuz etkiliyor."(Ö12)

Ders Başarısını Etkileyen Faktörler teması altında kodlanan öğretmenlerden bazılarının ifadesi şu şekildedir:

"Taşımali eğitimde ders başarısında bir düşüş olduğunu gözlemliyorum. Servislerin düzensizliği ve uzun yolculuklar, öğrencilerin derslere hazırlıksız bir şekilde katılmalarına neden oluyor. Bu da ödev yapma ve ders başarısını etkiliyor."(Ö4)

"Öğrenciler arasında ders başarısında bir düşüş gözlemliyorum. Servislerle geç eve gelen öğrenciler, yorgun oldukları için derslere hazırlıksız bir şekilde katılıyorlar. Bu da ödev yapma ve ders başarısını olumsuz etkiliyor."(Ö6)

"Taşımali eğitimde öğrencilerin ders başarısını etkileyen birçok faktör var. Servislerin düzensizliği, uzun yolculuklar, geç eve gelmeler ve öğrencilerin motivasyonunu düşüren faktörler ödev yapma ve ders başarısını olumsuz etkiliyor."(Ö10)

Öğretmenlerin görüşlerine göre, taşımali eğitimdeki servis düzeni ve ulaşım sorunları, öğrencilerin ders başarısını olumsuz etkiliyor. Servislerin düzensizliği ve uzun yolculuklar nedeniyle öğrencilerin derslere hazırlıksız bir şekilde katılmaları ve geç eve gelmeleri, ödev yapma sürecini zorlaştırıyor ve ders başarısını azaltıyor. Aynı zamanda, öğrencilerin yorgunluğu ve motivasyon kaybı da ödev yapma sürecini olumsuz etkiliyor. Bu durum, öğrencilerin akademik performanslarını ve motivasyonlarını düşürerek ders başarısında bir düşüşe neden oluyor. Öğretmenler, servislerin düzensizliği, uzun yolculuklar, geç eve gelmeler ve öğrencilerin motivasyonunu düşüren faktörlerin ders başarısını olumsuz etkilediğini gözlemliyorlar.

Taşımali öğrenciler için gelen öğle yemeği ile ilgili karşılaşılan sorunlar

Katılımcı öğretmenlere araştırma kapsamında “Taşımali öğrenciler için gelen öğle yemeği ile ilgili karşılaşılan sorunlar nelerdir?” diye soruldu. Katılımcıların verdikleri cevaplar ile elde edilen verilerin analizi Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Taşımali öğrenciler için gelen öğle yemeği ile ilgili karşılaşılan sorunlara ilişkin elde edilen bulgular

Tema	Alt Tema	f	Öğretmen Görüşleri
Taşımali Öğle Yemeği Problemleri	Servislerin Geç Gelmesi	12	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12
	Yemek Kalitesi ve Yetersizliği	12	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12
	Beslenme İhtiyaçlarının Karşılanamaması	12	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12

Taşımali Öğle Yemeği Problemleri teması altında kodlanan öğretmenlerden bazılarının ifadesi şu şekildedir:

"Taşımali öğrencilerin öğle yemeği konusunda yaşadığı sorunları gözlemledim. Servislerin geç gelmesi veya yemeklerin soğuk olması gibi durumlar, öğrencilerin yeterince beslenememesine ve derslerde dikkatlerinin dağılmasına neden olabilir."(Ö1)

"Öğrenciler arasında taşımali öğle yemeği konusunda şikâyetler duyuyorum. Servislerin belirli bir süre içinde yemekleri teslim etmekte gecikmesi veya yemeklerin yetersiz olması gibi sorunlar öğrencilerin sağlıklı beslenmesini engelliyor."(Ö2)

"Taşımali öğrencilerin öğle yemeği konusunda yaşadığı sorunları dikkate almak önemlidir. Özellikle uzun yolculuklar sonrasında yorgun düşen

öğrenciler için yeterli ve dengeli bir öğle yemeği sağlanamadığında, öğrencilerin dikkati ve enerjisi derslerde düşebilir."(Ö3)

"Taşımali öğrencilerin öğle yemeği konusunda karşılaştığı sorunlar arasında servislerin geç gelmesi veya yemeklerin lezzetsiz olması öne çıkıyor. Bu durum öğrencilerin beslenme ihtiyaçlarını karşılayamamalarına ve derslerde dikkatlerinin dağılmasına neden olabilir."(Ö6)

Taşımali öğle yemeği problemleri teması altında kodlanan öğretmenler, öğrencilerin öğle yemeği konusunda yaşadığı çeşitli zorluklara dikkat çekiyorlar. Özellikle servislerin geç gelmesi, yemeklerin soğuk veya yetersiz olması gibi durumların öğrencilerin yeterince beslenmelerini engellediğini ve dolayısıyla derslerde dikkatlerinin dağılmasına neden olduğunu belirtiyorlar. Ayrıca, uzun yolculuklar sonrasında yorgun düşen öğrenciler için sağlıklı ve dengeli bir öğle yemeğinin önemine vurgu yapılıyor; ancak bu ihtiyacın karşılanamamasının öğrencilerin dikkat ve enerjisinin derslerde düşmesine sebep olduğu ifade ediliyor. Öğrencilerin beslenme ihtiyaçlarının karşılanamaması ve öğle yemeği sorunları, taşımali eğitim sürecinde dikkate alınması gereken önemli bir konu olarak ortaya çıkıyor.

Taşımali öğrencilerin velileri ile ilgili olarak yaşanan sorunlar

Katılımcı öğretmenlere araştırma kapsamında "Taşımali öğrencilerin velileri ile ilgili olarak yaşamış olduğunuz sorunlar nelerdir?" diye soruldu. Katılımcıların verdikleri cevaplar ile elde edilen verilerin analizi Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin taşımali öğrencilerin velileri ile ilgili olarak yaşamış olduğusu sorunlara ilişkin elde edilen bulgular

Tema	Alt Tema	f	Öğretmen Görüşleri
Velilerle İletişimde Yaşanan Sorunlar	Servislerle İlgili Sorunlar	12	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12
	Tepkisel Davranışlar	12	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12
	İletişim Eksikliği	12	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12
Okul Devamı ve Performansı Etkileme	Motivasyonun Düşmesi	12	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12
	Devamsızlık Problemleri	12	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12
	Okul Performansının Olumsuz Etkilenmesi	12	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12

Velilerle İletişimde Yaşanan Sorunlar teması altında kodlanan öğretmenlerden bazılarının ifadesi şu şekildedir:

"Taşımali öğrencilerin velileriyle iletişimde yaşanan sorunlar, öğrencilerin okul devamını ve performansını etkileyebilir. Özellikle velilerimiz servislerin düzensizliği veya öğrencilerin okula geç gelmesi gibi durumlarda olumsuz tepkiler verebiliyorlar."(Ö3)

"Velilerle iletişimde yaşanan sorunlar, taşımali öğrencilerimizi de etkileyebilir. Özellikle velilerin servislerle ilgili şikayetlerini iletmekte zorlanması veya öğrencilerin okula geç gelmesi durumlarında tepkisel davranmaları, öğrencilerin motivasyonunu düşürebilir."(Ö4)

"Velilerle iletişimde elbette bazı sorunlar oluyo. Özellikle velilerin, servislerin gecikmesi veya öğrencilerin okula geç gelmesi gibi durumlarda tepkileri ile karşılaşılıyor. Bir de öğrencilerimiz uzak köylerden geldikleri için veli ziyaretleri yapamıyoruz."(Ö8)

"Taşımali öğrencilerin velileriyle iletişimde yaşanan sorunlar, öğrencilerin başarısını etkiliyor, ulaşamadığımız veliler oluyor. Özellikle velilerin servislerle ilgili şikâyetlerini iletmekte zorlanıyorlar biz de veli ziyaretleri yapamıyoruz (Ö11)

Okul Devamı ve Performansı Etkileme teması altında kodlanan öğretmenlerden bazılarının ifadesi şu şekildedir:

"Taşımali öğrencilerin velileriyle iletişimde yaşanan sorunlar benim de dikkatimi çekiyor. Özellikle servislerle ilgili gecikmeler veya öğrencilerin okula geç gelmeleri durumunda velilerle iletişimde sıkıntılar yaşanabiliyor. Bu, öğrencilerin okul performansını ve devamını etkileyebilir."(Ö1)

"Velilerle iletişimde yaşanan sorunlar, taşımali öğrencilerin okul performansını olumsuz etkileyebilir. Özellikle velilerin servislerin düzensizliği veya öğrencilerin okula geç gelmesi gibi durumlarda tepkisel olmaları, öğrencilerin motivasyonunu düşürebilir."(Ö6)

"Taşımali öğrencilerin velileriyle iletişimde yaşanan sorunlar, öğrencilerin okul devamını ve başarısını etkileyebiliyor velilere bazen telefonla dahi olsa ulaşamıyoruz. Özellikle velilerin servislerle ilgili şikâyetlerini iletmekte zorlanması veya öğrencilerin okula geç gelmesi gibi durumlarda öğrencilerin motivasyonu ve performansı düşebilir."(Ö7)

"Velilerle iletişimde yaşanan sorunlarımız var. Veli ziyaretleri yapamamak istediğimiz an veliye ulaşamamak gibi sorunlarımız oluyor. Taşımali öğrencilerin okul performansını etkileyebilir. Özellikle velilerin servislerin

gecikmesi veya yemeklerin yetersiz olması gibi durumlar karşısında tepkisel olmaları, öğrencileri de ister istemez etkiliyor."(Ö10)

Velilerle iletişimde yaşanan sorunlar teması altında kodlanan öğretmenler, taşımali öğrencilerin okul devamını ve performansını etkileyebilecek potansiyel zorluklara dikkat çekiyorlar. Özellikle servislerin düzensizliği veya öğrencilerin okula geç gelmesi gibi durumlarda velilerin tepkisel davranışlar sergilemesinin öğrencilerin motivasyonunu düşürebileceğini ve dolayısıyla okul devamını ve performansını olumsuz etkileyebileceğini belirtiyorlar. Velilerle iletişimde yaşanan sorunların, öğrencilerin okul performansını ve devamını etkileyebileceği konusunda önemli bir vurgu yapılıyor.

Taşımali öğrenci servisleri ile ilgili karşılaşılan sorunlar

Katılımcı öğretmenlere araştırma kapsamında “Taşımali öğrenci servisleri ile ilgili karşılaşılan sorunlar nelerdir?” diye soruldu. Katılımcıların verdikleri cevaplar ile elde edilen verilerin analizi Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Taşımali öğrenci servisleri ile ilgili karşılaşılan sorunlara ilişkin elde edilen bulgular

Tema	Alt Tema	f	Öğretmen Görüşleri
Servis Hizmet Kalitesi	Geç Kalma veya Gelmemeler	4	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4
	Yanlış Adrese Bırakma veya Geç Bırakma	3	Ö3, Ö7, Ö7
	Rota Planlama Sorunları	2	Ö4, Ö12
	Güvenlik Endişeleri	1	Ö5
	Servis Kapasitesi ve Temizliği	2	Ö6, Ö9
	İletişim Eksikliği	2	Ö7, Ö8
	Araç Bakımı ve Şoför Davranışları	3	Ö10, Ö11, Ö12

Servis Hizmet Kalitesi teması altında kodlanan öğretmenlerden bazılarının ifadesi şu şekildedir:

"Servisler hep geç kalıyor ya da gelmiyor. Öğrenciler bir gün yetişirken bir gün yetişemiyorlar. Kimi zaman dersler başlamadan önce gelmeyen öğrencileri yetiştirmek oldukça zor olabiliyor."(Ö1)

"Servislerin öğrencileri geç bıraktıklarını duydum. Şehir dışında uzak köylerde yaşayan öğrenciler için bu daha sık karşılaşılan bir sorun. Birkaç kez yanlış adrese giden öğrencilerle ilgili şikâyetlerle bile karşılaştım."(Ö3)

"Servislerin rotaları bazen mantıksız oluyor. Öğrencilerin evlerine en yakın yoldan geçmeyip uzun rotalar izlemesi, öğrencilerin daha fazla zaman

geçirmelerine neden oluyor. Bu da öğrencilerin okul ve derslere olan katılımlarını azaltabilir."(Ö4)

"Servisler bazen öğrencileri geç bırakıyor. Öğrencilerin eve geç gelmesi durumunda velilere bilgi verilmemesi, endişe yaratıyor. Servislerin iletişim kanallarını daha etkili hale getirmeleri gerekiyor."(Ö7)

"Servislerin iletişim eksikliği de sıkça yaşanan bir sorun. Özellikle öğrencilerin evlerine veya okula geç gelmesi durumunda velilere bilgi verilmemesi endişe yaratıyor. Servislerin iletişim kanallarını daha etkili hale getirmeleri gerekiyor."(Ö8)

"Servislerin rotaları bazen öğrencilerin evlerine uzak olabiliyor. Bu durum, öğrencilerin daha uzun süre servis içinde vakit geçirmesine neden olabilir. Servis rotalarının öğrencilerin ihtiyaçlarına göre daha iyi düzenlenmesi gerekiyor."(Ö12)

Servis hizmet kalitesi teması altında kodlanan öğretmenler, çeşitli sorunları dile getiriyorlar. Özellikle servislerin sürekli geç kalması veya gelmemesi durumunda öğrencilerin zaman zaman derslere yetişememelerinden bahsediyorlar. Uzak köylerde yaşayan öğrenciler için bu sorunun daha sık yaşandığını belirtiyorlar ve bazı durumlarda servislerin yanlış adrese gitmesi gibi problemlerle karşılaştıklarını ifade ediyorlar. Ayrıca, servislerin rotalarının mantıksız olması ve öğrencilerin daha uzun süreler servis içinde vakit geçirmelerine neden olabileceği endişesi dile getiriliyor. Bunun yanı sıra, servislerin iletişim eksikliğinin de önemli bir sorun olduğu ve öğrencilerin geç gelmesi durumunda velilere bilgi verilmemesinin endişe yarattığı vurgulanıyor. Bu sorunların çözülmesi ve servis hizmetinin daha etkili hale getirilmesi gerektiği ifade ediliyor.

Nöbetçi öğretmenlerin taşımaları öğrenciler ile ilgili karşılaştığı sorunlar

Katılımcı öğretmenlere araştırma kapsamında "Nöbetçi öğretmen olduğunuzda taşımaları öğrenciler ile ilgili karşılaştığınız sorunlar nelerdir?" diye soruldu. Katılımcıların verdikleri cevaplar ile elde edilen verilerin analizi Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Nöbetçi öğretmenlerin taşımaları öğrenciler ile ilgili karşılaşılan sorunlara ilişkin elde edilen bulgular

Temalar	Alt Tema	f	Öğretmen Görüşleri

Servis Gecikmeleri ve Gelmemesi	Derslere Geç Gelme	7	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8
	Ders Akışının Etkilenmesi	7	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö10
	Öğrenci Motivasyonunu Etkileme	6	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6
	Servis Sıkışıklığı ve Rahatsız Edici Durumlar	4	Ö1, Ö2, Ö3, Ö6
İletişim Problemleri	Servislerden Bilgilendirme Eksikliği	4	Ö7, Ö8, Ö9, Ö11
	Servis Şoförü ve Öğrenci İlişkisi	3	Ö11, Ö12
Servis Güvenliği ve Temizliği	Servis Güvenliği ve Trafik Kurallarına Uyma	2	Ö5, Ö11
	Servis Temizliği ve Hijyen	2	Ö9, Ö12
Servis Bakımı	Araç Bakımının Yetersizliği	2	Ö10, Ö12
Servis Rotaları ve Kapasitesi	Rota Düzenlemeleri ve Kapasite Sorunları	2	Ö4, Ö12
	Uzun Rotalar ve Zaman Kaybı	2	Ö3, Ö12

Servis Gecikmeleri ve Gelmemesi teması altında kodlanan öğretmenlerden bazılarının ifadesi şu şekildedir:

"Nöbetçi olduğumda taşımali öğrencilerle ilgili yaşadığım bir sorun, servislerin gecikmeleri veya bazı servislerin birleştirilmesi durumunda öğrencilerin derslere geç gelmesidir. Bu durum, dersin başlamasını geciktirir ve ders akışını olumsuz etkiler. Ayrıca, bazı öğrencilerin servislerdeki sıkışıklıktan dolayı rahatsız olduklarını söylüyorlar."(Ö1)

"Nöbetçi olduğumda taşımali öğrencilerin servis sorunlarıyla karşılaşmak benim için oldukça yaygın bir durum. Özellikle kış mevsiminde, servislerin gecikmesi veya hiç gelmemesi öğrencilerin okula geç gelmesine neden olur. Bu durum, derslerin planlanmasını zorlaştırır ve öğrencilerin ders içeriğini tam olarak almasını engeller. Ayrıca, servislerin kapasitesinin yetersiz olması da öğrencilerin rahat taşınmasını engelleyebilir."(Ö2)

"Servislerin gecikmesi veya kışın hiç gelmemesi nedeniyle taşımali öğrencilerin derslere geç gelmesi, nöbetçi olduğumda sıkça karşılaştığım bir sorundur. Bu durum, derslerin başlamasını geciktirir ve ders akışını olumsuz etkiler. Ayrıca, öğrencilerin servislerdeki sıkışıklıktan veya rahatsız edici durumlardan dolayı motivasyonlarının azalıyor."(Ö6)

İletişim Problemleri teması altında kodlanan öğretmenlerden bazılarının ifadesi şu şekildedir:

"Servislerin düzensizliği ve sık sık gecikmesi, nöbetçi olduğumda karşılaştığım bir sorundur. Özellikle sabah erken saatlerde yaşanan bu tür problemler, öğrencilerin derslere başlamadan önce stres yaşamalarına neden olduklarına bazen şahit oluyorum."(Ö7)

"Servislerin gecikmesi nedeniyle taşımali öğrencilerin derslere geç gelmesi, nöbetçi olduğumda sıkça karşılaştığım bir sorundur. Bu durum, derslerin başlamasını geciktiriyor."(Ö11)

Servis Güvenliği ve Temizliği teması altında kodlanan öğretmenlerden bazılarının ifadesi şu şekildedir:

"Nöbetçi olduğumda, servislerin gecikmeleri nedeniyle öğrenciler de derslere geç geliyor. Bu durum, derslerin başlamasını geciktiriyor. Ayrıca, bazı öğrencilerin servislerdeki sıkışıklıktan dolayı rahatsız olmaları da dikkat çekicidir. Bazı araçlarda tam olarak yönetmeliğe uygun değil bence."(Ö5)

"Servislerin bazen gecikiyor ve taşımali öğrencilerin derslere geç gelmesi, nöbetçi olduğumda sıkça karşılaştığım bir sorun olarak karşıma çıkıyor. Bu durumda dersler geç başlıyor. Ayrıca, öğrencilerin bu tür durumlardan dolayı motivasyonlarının azalması da dikkat çekicidir."(Ö11)

Servis Bakımı teması altında kodlanan öğretmenlerden bazılarının ifadesi şu şekildedir:

"Nöbetçi olduğumda taşımali öğrencilerle ilgili yaşadığım bir sorun, servislerin düzensizliği ve sık sık arıza yapıp gecikmesidir. Bu durum özellikle sabah erken saatlerde yaşanan bu tür problemler, öğrencilerin derslere başlamadan önce stres yaşamalarına neden olabilir. Bu durumla başa çıkabilmek için öğrencilere destek olmak ve sakinleştirmek önemlidir."(Ö10)

"Nöbetçi olduğumda taşımali öğrencilerin servis gecikmeleri nedeniyle derslere geç gelmesi sıkça karşılaştığım bir sorundur. Bazı servislerde çocukların kemer takmadıklarına bunun sebebi olarak da çalışmadığını söylediklerine şahit oldum."(Ö12)

Servis Rotaları ve Kapasitesi teması altında kodlanan öğretmenlerden bazılarının ifadesi şu şekildedir:

"Servislerin gecikmesi veya hiç gelmemesi, nöbetçi olduğumda sıkça karşılaştığım bir sorundur. Özellikle köy veya uzak bölgelerden gelen öğrencilerin bu durumdan etkilenme olasılığı daha yüksektir. Bu tür durumlarla karşılaştığımda, öğrencilerin motivasyonlarını artırmak ve

derslere odaklanmalarını sağlamak için ekstra çaba sarf etmem gerekebilir. Ayrıca, servislerdeki sıkışıklık veya konfor eksikliği de öğrencilerin derslere katılımını olumsuz etkileyebilir."(Ö3)

"Nöbetçi olduğumda taşımali öğrencilerle ilgili yaşadığım sorunlardan biri, servislerin düzensizliği ve sık sık gecikmesidir. Neden geç geldiğini sorduğumda da araba çok dolandı öğretmenim cevabını alabiliyorum. Bu durum özellikle sınav günlerinde veya önemli ders günlerinde daha fazla stres yaratabilir."(Ö4)

Servis hizmetindeki gecikmeler ve hatta bazı durumlarda servislerin gelmemesi, taşımali öğrencilerin nöbetçi öğretmenlerle sıkça karşılaştığı bir sorun olarak öne çıkıyor. Bu durum özellikle öğrencilerin derslere geç gelmesine neden olarak ders akışını olumsuz etkilerken, öğrencilerin motivasyonunu azaltıp dikkatlerini dağıtabiliyor. İletişim problemleri, servislerin düzensizliği ve sık gecikmelerin sabah erken saatlerde öğrencileri stres altına soktuğunu ve bu durumun derslere başlamadan önce öğrencilerin üzerinde olumsuz bir etki yarattığını gösteriyor. Servis güvenliği ve temizliği konusundaki endişeler, özellikle öğrencilerin rahatlığını ve güvenliğini etkileyerek derslere katılımlarını olumsuz etkileyebiliyor. Servis bakımı ve rotalarının yanı sıra kapasite sorunları da öğrencilerin taşıma hizmetlerinden beklediği verimi alamamalarına ve dolayısıyla derslere katılımlarının zorlaşmasına neden olabiliyor. Bu sorunların çözümü için öğrencilere destek olmak, iletişimi güçlendirmek ve servis hizmetlerini iyileştirmek önem arz ediyor.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmada, öğretmenlerin taşımali eğitim sistemine ilişkin deneyimlerini ve görüşlerini analiz etmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin çoğunluğu taşımali eğitimin öğrencilere farklı kültürleri tanıma ve yeni deneyimler yaşama fırsatı sunduğunu kabul etmektedir. Ancak, servislerin teknik sorunları ve düzensizliği gibi pratik zorluklar, öğrencilerin motivasyonunu olumsuz etkileyebilmektedir. Özellikle, servislerin gecikmesi veya düzensizliği nedeniyle öğrencilerin derslere geç gelmesi ve dolayısıyla derslerde geri kalması, öğretmenlerin sıkça karşılaştığı bir durumdur. Ayrıca, taşımali eğitim sistemi coğrafi olarak izole bölgelerden çıkma şansı sunarken, bu fırsatın pratik sorunlarla gölgenmesi mümkündür. Örneğin, servis sorunları öğrencilerde stres ve endişe yaratabilir ve bu durum da derslerde performanslarını olumsuz etkileyebilir. Araştırma bulguları, taşımali eğitimin eğitim erişimini artırabileceğini ancak servislerin güvenliği ve düzenliliği konusundaki eksikliklerin

öğrencilerin zamanında okula gelmelerini zorlaştırabileceğini ve motivasyonlarını kaybetmelerine sebep olabileceğini ortaya koymaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerine göre, taşımali eğitimdeki servis düzeni ve ulaşım sorunları, öğrencilerin ders başarısını olumsuz etkilemektedir. Özellikle, servislerin düzensizliği ve uzun yolculuklar nedeniyle öğrencilerin derslere hazırlıksız bir şekilde katılmaları ve geç eve gelmeleri, ödev yapma sürecini zorlaştırmakta ve ders başarısını azaltmaktadır. Aynı zamanda, öğrencilerin yorgunluğu ve motivasyon kaybı da ödev yapma sürecini olumsuz etkilemektedir. Bu durum, öğrencilerin akademik performanslarını ve motivasyonlarını düşürerek ders başarısında bir düşüşe neden olmaktadır.

Öğretmenlerin gözlem ve değerlendirmelerine dayanarak, servislerin düzensizliği, uzun yolculuklar, geç eve gelmeler ve öğrencilerin motivasyonunu düşüren faktörlerin ders başarısını olumsuz etkilediği net bir şekilde ortaya konmuştur. Bu nedenle, taşımali eğitimde servis hizmetlerinin düzenli, güvenli ve etkin bir şekilde sağlanması gerekmektedir. Bu sorunların çözülmesi, öğrencilerin ders başarısını artırabilir ve okula devamlılıklarını güçlendirebilir. Bu bağlamda, servis hizmetlerinin kalitesinin artırılması ve öğrencilerin taşımali eğitim sürecindeki deneyimlerinin iyileştirilmesi önem arz etmektedir.

Araştırma bulgularına göre, taşımali öğle yemeği hizmetleri de öğrencilerin yaşadığı zorluklar arasında önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle, servislerin gecikmesi veya öğle yemeklerinin yetersizliği öğrencilerin beslenme ihtiyaçlarını karşılayamamasına ve dolayısıyla derslerde dikkatlerinin dağılmasına neden olabilmektedir. Uzun yolculuklar sonrasında yorgun düşen öğrenciler için sağlıklı ve dengeli bir öğle yemeğinin önemi vurgulanmıştır; ancak bu ihtiyacın karşılanamaması öğrencilerin dikkat ve enerjisinin derslerde düşmesine sebep olabilmektedir.

Velilerle iletişimde yaşanan sorunlar da taşımali eğitim sisteminde dikkate alınması gereken bir başka önemli konudur. Özellikle, servislerin düzensizliği veya öğrencilerin okula geç gelmesi gibi durumlarda velilerin tepkisel davranışlar sergilemesinin öğrencilerin motivasyonunu düşürebileceği ve dolayısıyla okul devamını ve performansını olumsuz etkileyebileceği belirtilmiştir. Velilerle iletişimde yaşanan sorunların çözülmesi, öğrencilerin okula devamlılığını ve başarısını olumlu yönde etkileyebilir.

Servis hizmeti konusundaki endişeler, özellikle servislerin düzensizliği, gecikmeleri ve hatta bazı durumlarda servislerin gelmemesi gibi durumlar öğrencilerin eğitim sürecini olumsuz etkileyebilmektedir. Öğrencilerin sabah erken saatlerde yaşadıkları stres ve belirsizlik, derslere başlamadan önce motivasyonlarını düşürebilir ve dikkatlerini dağıtabilir.

Servis güvenliği ve temizliği konusundaki endişeler ise öğrencilerin rahatlık ve güvenliğini etkileyerek derslere katılımlarını olumsuz etkileyebilir.

Servis hizmetlerinde yaşanan gecikmeler ve eksikliklerin öğrencilerin derslere zamanında katılımlarını engellemesi, özellikle öğrencilerin akademik performansını olumsuz etkileyebilmektedir. Ayrıca, servislerin iletişim eksikliği ve rotalarının mantıksızlığı gibi sorunlar, öğrencilerin ders saatlerinde zaman kaybetmelerine ve bu nedenle derslere hazırlıksız bir şekilde gelmelerine yol açabilmektedir.

Servislerin kapasite sorunları da öğrencilerin taşımali eğitim hizmetlerinden yeterince verim alamamalarına neden olabilir. Özellikle, servislerin yetersiz kapasitesi nedeniyle öğrencilerin taşımali eğitim sürecinde rahatlıkla seyahat etmeleri mümkün olmayabilir, bu da öğrencilerin derslere katılımlarını olumsuz etkileyebilir ve ders başarısını düşürebilir.

Servis hizmetlerinin kalitesinin artırılması aynı zamanda toplumun genel eğitim düzeyine de olumlu bir katkı sağlayabilir. İyi işleyen bir taşımali eğitim sistemi, eğitim alanında eşitlik ve erişim konusundaki önemli bir engeli ortadan kaldıracaktır ve bu da toplumun daha geniş kesimlerine eğitim fırsatları sunabilir. Bu nedenle, servis hizmetlerinin iyileştirilmesi sadece bireylerin değil, aynı zamanda toplumun genel eğitim ve kalkınma hedeflerine de katkı sağlayabilir.

Sonuç olarak, taşımali eğitim sistemindeki servis hizmetlerinin kalitesinin artırılması ve yaşanan sorunların çözülmesi, öğrencilerin akademik başarılarını, motivasyonlarını ve genel öğrenme deneyimlerini olumlu yönde etkileyebilir. Bu bağlamda, hükümetler, okul yönetimleri, eğitim kurumları ve diğer ilgili paydaşlar arasında işbirliği ve koordinasyon önemlidir. Ancak bu sorunların çözümü için alınacak adımların sadece sözde kalmaması, etkin politika ve uygulamaların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu şekilde, taşımali eğitim sistemi, öğrencilerin eğitim hakkını güvence altına alacak ve toplumun genel eğitim ve kalkınma hedeflerine katkı sağlayabilecektir.

Ülker (2009) ile Şimşek ve Büyükbıdık (2017) tarafından yapılan çalışmalarla benzerlik göstermesi, bu sorunun uzun vadeli ve yapısal bir sorun olabileceğini düşündürülebilir. Bu durum, taşımali eğitim sürecinde sürücülerin eğitim ve bilinçlendirme ihtiyacına dikkat çekebilir. Ayrıca, açık artırma sürecinde bu sorunların değerlendirilerek kalifiye sürücülerin seçilmesi veya sürecin iyileştirilmesi gerekliliğini göstermektedir. Bu tür bulgular, taşımali eğitim sistemlerinin yönetiminde ve süreçlerinde yapısal değişikliklerin düşünülmesini teşvik edebilir.

Büyükboyacı (1998) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, taşıt sürücülerinin genel profili değerlendirildiğinde, yönergeye uygun ve güven veren bir kişilik sergiledikleri görülmüştür. Bu sürücüler, taşıdıkları hizmetin ve sorumlulukların farkında olmaları açısından olumlu bir değerlendirme almıştır. Araştırmada, taşıt şoförlerinin öğrencilerin yanında kabul edilemez davranışlar sergilemesinin, öğrenciler üzerinde olumsuz etkiler bıraktığı belirlenmiştir.

Büyükboyacı'nın değerlendirmesine göre, taşımali eğitim öğrencilerin akademik başarılarını arttırmakta ve sosyal gelişimlerine olumlu bir katkı sağlamaktadır. Bu araştırmadaki bulgulara göre öğrencilerin farklı perspektiflerden bakması konusunda her ne kadar desteklese de akademik olarak yaşanan sorunların öğrenci başarıları üzerindeki olumsuz etkisinin varlığı konusunda görüşü desteklememektedir.

Altunsaray'ın (1996) araştırmasında, taşımali eğitim uygulamasının öğrencilerin eğitim kalitesini artırdığına dair olumlu bir bulgu elde edilmiştir. Ancak, araştırma öğretmenlerin öğle yemeklerinin düzenli ve yeterli olmaması konusundaki endişelerine de ışık tutmuştur. Araştırma, taşımali eğitim sisteminin öğrencilere sağladığı avantajları vurgularken, özellikle yemek hizmetlerinin düzensizliği konusundaki öğretmen görüşlerine dikkat çekmiştir.

Araştırma, öğretmenlerin çoğunluğunun taşımali eğitimin öğrencilere farklı kültürleri tanıma ve yeni deneyimler yaşama fırsatı sunduğunu kabul ettiğini göstermektedir. Ancak, servislerin teknik sorunları ve düzensizliği gibi pratik zorluklar, öğrencilerin motivasyonunu olumsuz etkileyebilmektedir. Özellikle, servislerin gecikmesi veya düzensizliği nedeniyle öğrencilerin derslere geç gelmesi, öğretmenlerin sıkça karşılaştığı bir durumdur.

Araştırma bulgularına göre, taşımali eğitim sistemi coğrafi olarak izole bölgelerden çıkma şansı sunarken, bu fırsatın pratik sorunlarla gölgelenmesi mümkündür. Öğretmenlerin görüşlerine göre, taşımali eğitimdeki servis düzeni ve ulaşım sorunları, öğrencilerin ders başarısını olumsuz etkilemektedir.

Araştırmada ayrıca taşımali öğle yemeği hizmetleri de öğrencilerin yaşadığı zorluklar arasında önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle, öğle yemeği servislerinin gecikmesi veya öğle yemeklerinin yetersizliği öğrencilerin beslenme ihtiyaçlarını karşılayamamasına ve dolayısıyla derslerde dikkatlerinin dağılmasına neden olabilmektedir. Uzun yolculuklar sonrasında yorgun düşen öğrenciler için sağlıklı ve dengeli bir öğle yemeğinin önemi vurgulanmıştır; ancak bu ihtiyacın karşılanamaması öğrencilerin dikkat ve enerjisinin derslerde düşmesine sebep olabilmektedir.

Velilerle iletişimde yaşanan sorunlar da taşınmalı eğitim sisteminde dikkate alınması gereken bir başka önemli konudur. Özellikle, servislerin düzensizliği veya öğrencilerin okula geç gelmesi gibi durumlarda velilerin tepkisel davranışlar sergilemesinin öğrencilerin motivasyonunu düşürebileceği ve dolayısıyla okul devamını ve performansını olumsuz etkileyebileceği belirtilmiştir. Velilerle iletişimde yaşanan sorunların çözülmesi, öğrencilerin okula devamlılığını ve başarısını olumlu yönde etkileyebilir.

Bu bağlamda, hükümetler, okul yönetimleri, eğitim kurumları ve diğer ilgili paydaşlar arasında işbirliği ve koordinasyon önemlidir. Ancak bu sorunların çözümü için alınacak adımların sadece sözde kalmaması, etkin politika ve uygulamaların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu şekilde, taşınmalı eğitim sistemi, öğrencilerin eğitim hakkını güvence altına alacak ve toplumun genel eğitim ve kalkınma hedeflerine katkı sağlayabilecektir.

Araştırmanın bu kısmında, çalışmadan edilen sonuçlardan yola çıkarak ileride yapılacak çalışmalara da katkıda bulunması için önerilere yer verilmiştir.

Taşınmalı eğitimde öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar oldukça çeşitlidir ve çözümler geniş bir perspektife yayılmaktadır. Bu sorunların ele alınması, eğitim sisteminin daha sağlıklı ve etkili bir yapıya kavuşmasına katkı sağlayabilir.

Taşınmalı eğitimde karşılaşılan sorunlara çözüm getirmek ve sistemi geliştirmek için bir dizi öneri sunabiliriz. İlk olarak, servis düzeni ve iletişim mekanizmalarının güçlendirilmesi önemlidir. Servislerin düzenli çalışması için etkin bir denetim sistemi oluşturulmalı ve servis şoförleri ile öğrenciler arasındaki iletişim kanalları geliştirilmelidir. Bu, servis düzensizliği, zamanında gelmeme gibi sorunları azaltabilir ve öğrenci-şoför ilişkisini olumlu yönde etkileyebilir.

İkinci olarak, güvenlik ve kapasite konularına odaklanmak gereklidir. Servis güvenliği için sıkı denetimler yapılmalı, şoförler trafik kurallarına uyma konusunda eğitilmelidir. Ayrıca, servis kapasiteleri gözden geçirilerek ihtiyaca uygun düzenlemeler yapılmalıdır. Bu, öğrencilerin güvenli bir şekilde taşınmasını sağlarken, kapasite sorunlarını da en aza indirebilir. Bu önerilerin hayata geçirilmesiyle, taşınmalı eğitim sistemi daha düzenli, güvenli ve öğrenci odaklı bir hale gelebilir.

Taşınmalı eğitim sistemlerinde öğrenciler ve öğretmenler, teknik sorunlar, iletişim eksiklikleri ve diğer zorluklarla karşılaşabilmektedir. Bu nedenle, taşınmalı eğitim sürecini desteklemek ve öğrenci başarısını artırmak amacıyla özel bir destek merkezi kurulmalıdır. Bu merkez, öğrencilere ve öğretmenlere çeşitli hizmetler sunarak onların ihtiyaçlarını karşılamaya odaklanacaktır.

Teknik destek, taşınmalı eğitim sürecinde yaşanan teknik sorunlara hızlı ve etkili çözümler sunmak için önemlidir. Merkez, öğrencilerin ve öğretmenlerin karşılaştığı her türlü teknik soruna müdahale edecek ve gereken desteği sağlayacaktır. Böylece, servislerin düzensizliği veya iletişim kesintileri gibi sorunlar nedeniyle eğitimden geri kalmalarının önüne geçilecektir.

Psikososyal destek, taşınmalı eğitim sürecinde yaşanan stres ve motivasyon kaybı gibi duygusal zorlukları ele almak için gereklidir. Merkez, danışmanlar ve rehberlik uzmanları aracılığıyla öğrencilere ve öğretmenlere psikososyal destek hizmetleri sunacak ve onların duygusal ihtiyaçlarını karşılayacaktır. Böylece, öğrencilerin ve öğretmenlerin motivasyonlarını artırarak daha başarılı bir eğitim deneyimi yaşamaları sağlanacaktır.

Eğitim kaynakları ve materyalleri temini, öğrencilerin derslere hazırlıklı bir şekilde katılmalarını sağlamak için önemlidir. Merkez, öğrencilere ve öğretmenlere gerekli eğitim kaynakları ve materyallerini temin edecek ve onların ihtiyaçlarına uygun olarak destek sağlayacaktır. Böylece, öğrencilerin ders başarısını artırmak için gereken materyallere kolaylıkla erişebilmeleri sağlanacaktır.

İletişim ve koordinasyon, taşınmalı eğitim sürecinin düzenli ve verimli bir şekilde işlenmesini sağlamak için kritik öneme sahiptir. Merkez, servis sağlayıcıları, veliler ve okul yönetimi arasındaki iletişimi güçlendirecek ve koordinasyonu sağlayacaktır. Böylece, servislerin düzenli ve güvenilir bir şekilde işlenmesi sağlanacak ve öğrencilerin eğitimden en iyi şekilde faydalanmaları desteklenecektir.

Bu şekilde, özel bir destek merkezi kurularak taşınmalı eğitim sürecinde yaşanan zorluklar ele alınabilir ve çözümler sunulabilir. Bu merkez, öğrencilerin ve öğretmenlerin eğitim deneyimlerini iyileştirerek daha başarılı bir eğitim sistemi oluşturmak için önemli bir adım olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akyüz, H. (2001). *Eğitim sosyolojisinin temel kavram ve alanları üzerine bir araştırma*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Altunsaray, A. (1996). *Taşınmalı ilköğretim uygulamasının değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Bilgin Aksu, M. ve Kaya, A. (2004). Fırsat ve olanak eşitliğinin sağlanmasında bir adım olarak taşınmalı eğitim: Bir örnek olay çalışması. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi.

- Büyükboyacı, Ş. (1998). *Taşımali ilköğretim ve sorunları Çanakkale ili örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Çavuşoğlu, D. ve Dönmez, B. (2018). Yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre pazarcık'ta taşımali eğitim uygulaması. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 11(4), 646-675
- Çelik, F. (2019). *Taşımali eğitim veren ilkokullarda ve ortaokullarda risk ve risk yönetimi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Kabaş, N. (2006). *Taşımali ilköğretim uygulamasında karşılaşılan sorunlar-Bolu ili örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Kılıç, D., Şimşek A., Yabancı N. ve Yaman M. (2007). Taşımali ve normal eğitim kapsamındaki öğrencilerin beslenme durumlarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 36(174), 304-317.
- MEB. (2002). Milli eğitim dergisi. meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/153-154/ari adresinden alınmıştır.
- Resmi Gazete. (2014). Öğrenci taşımali eğitim yönetmeliği, 11 Eylül 2014, Yayım No: 29116.
- Şimşek, A. ve Büyükkıdık, S. (2017). Öğretmen ve öğrenci görüşleriyle taşımali eğitim uygulaması değerlendirilmesi: Bozova ilçesi örneği. *İlköğretim Online*, 16(1), 15-34.
- Taşbaşı, N. A. (2011). *Taşımali eğitim ve toplumsal sorunlar*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Ülker, Y. (2009). *Taşımali ilköğretim uygulamasının genel durumu ve değerlendirilmesi (Muğla ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.